

Ecologische beoordeling van het Oranjewoud Festival 2024

A&W-notitie: 23-320

opdrachtgever	Stichting Oranjewoud Festival
projectcode	23-320
Auteur(s)	D.E. Heidiga, T. Smink
status	definitief
datum	8 februari 2024
autorisatie	E. van der Heijden
kwaliteitscontrole	E. de Vries
uitvoerder	Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv Suderwei 2, 9269 TZ Feanwâlden Matrix II k1.08/1.09, 1098 XH Amsterdam Tel. 0511 474764, info@altwym.nl, www.altwym.nl

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Plangebied en plannen	3
	2.1 Beschrijving plangebied	3
	2.2 Oranjewoud Festival 2024	3
3	Gebiedsbescherming en beoordeling	5
	3.1 Natura 2000-gebieden (Voortoets)	5
	3.2 Natuurnetwerk Nederland	6
	3.3 Overige vormen van gebiedsbescherming	11
	3.4 Conclusie gebiedsbescherming	11
4	Soortbescherming en beoordeling	13
	4.1 Planten	13
	4.2 Insecten en overige ongewervelden	14
	4.3 Vissen	14
	4.4 Amfibieën	15
	4.5 Reptielen	16
	4.6 Vogels	16
	4.7 Vleermuizen	22
	4.8 Overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen)	25
5	Zorgplicht	29
	5.1 Specifieke zorgplicht Natura 2000	29
	5.2 Specifieke zorgplicht flora en fauna	29
	5.3 Algemene zorgplicht	31
6	Conclusie	32
7	Literatuur	33

Referentie

Heidinga, D.E. & Smink, T. 2024. Ecologische beoordeling Oranjewoudfestival 2024. A&W-notitie 23-320. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek B.V., Feanwâlden.

© Overname van gegevens uit deze notitie is toegestaan met bronvermelding.

Foto's 1 t/m 10: Impressie van het plangebied. 1: Weiland dat wordt gebruikt als parkeerplaats, 2: bestaande parkeerplaats die gebruikt wordt als crewparking en waar het backstagegebied komt, 3 en 4: impressie van het noordelijk deel van de Overtuin, 5: aanwezige bebouwing in het noordelijk deel van de Overtuin, 6: impressie bos met vrijwel geen ondergroei, 7: bruggetje over watergang naar zuidelijke vijver, 8: dammetje ten westen van het bruggetje, 9 en 10: zuidelijke vijver. Foto's A&W, 23 januari 2024

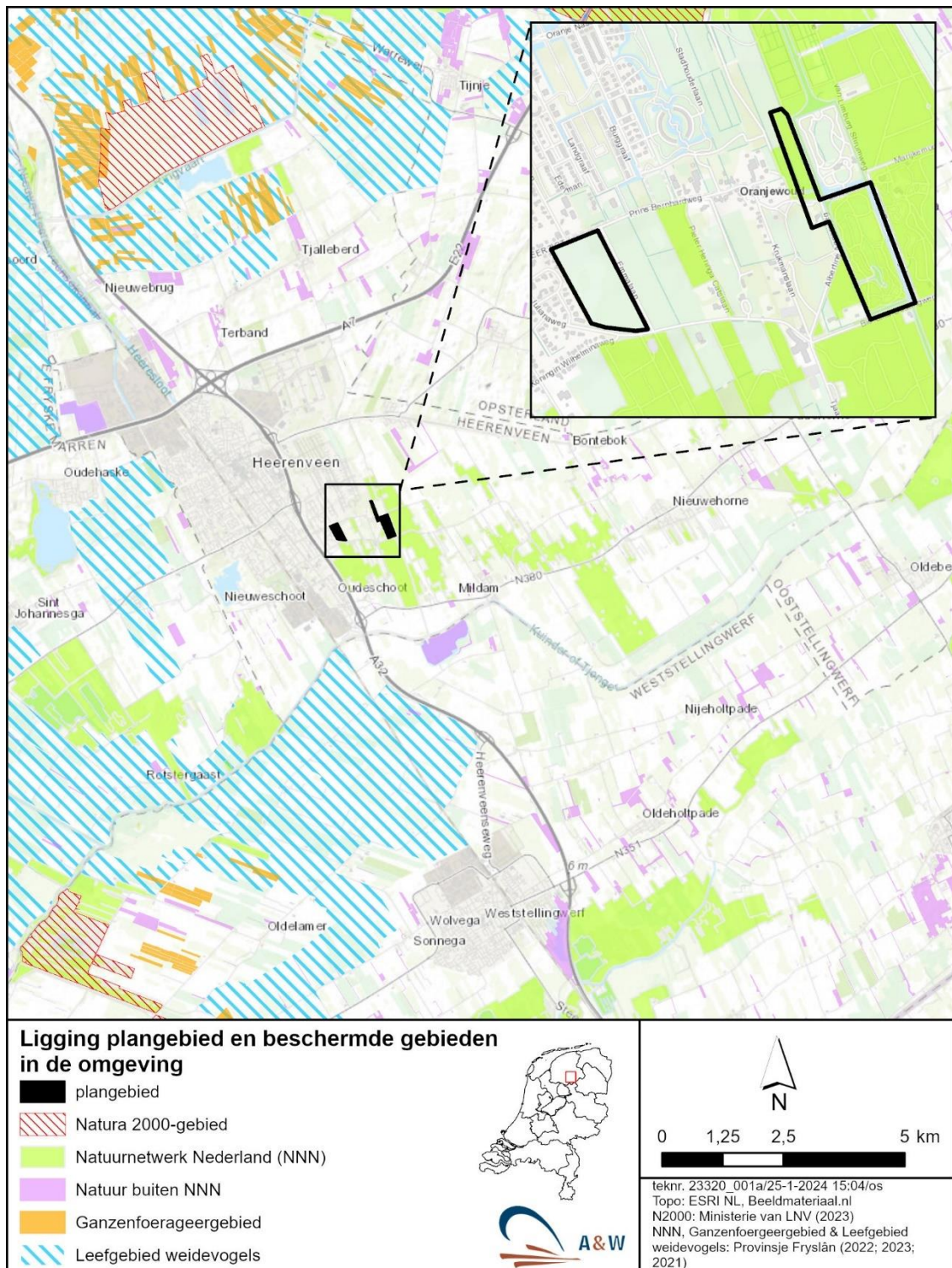
1 Inleiding

Stichting Oranjewoud Festival is bezig met de voorbereiding van het Oranjewoudfestival 2024, dat vanaf 30 mei tot en met 2 juni 2024 zal plaatsvinden in Oranjewoud. Het festival wordt sinds 2012 georganiseerd in het Parklandschap Oranjewoud. In 2015 en 2016 heeft Altenburg & Wymenga een ecologische beoordeling uitgevoerd voor de festivaledities van deze jaren (De Vries, 2015, 2016). In daaropvolgende jaren is er geen uitgebreide ecologische beoordeling uitgevoerd, maar heeft wel ecologische begeleiding plaatsgevonden van het festival. Omdat per 1 januari 2024 de Omgevingswet van kracht is, waarin de wetgeving ten aanzien van Natura 2000-gebieden en beschermde soorten is opgenomen, heeft de Stichting Oranjewoud Festival Altenburg & Wymenga (A&W) opdracht gegeven om opnieuw een ecologische beoordeling uit te voeren om te bepalen hoe het voornemen zich verhoudt tot de ecologische wet- en regelgeving. Dit betreft o.a. de Omgevingswet (Ow), de regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overige gebiedsbescherming.

Deze ecologische beoordeling is uitgevoerd in de vorm van een quickscan. Dat geeft een overzicht van alle (mogelijk) voorkomende beschermde natuurwaarden binnen en nabij het plangebied en alle vormen van gebieds- en soortbescherming die daarop van toepassing zijn. Er is beoordeeld of de beoogde werkzaamheden invloed (kunnen) hebben op beschermde natuurwaarden en of er daardoor sprake is van een conflict met de wet- en regelgeving. Met aanbevelingen is geadviseerd hoe daarmee kan worden omgegaan.

Het onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde natuurwaarden is gebaseerd op twee benaderingen. Als eerste zijn recente bronnen geraadpleegd (verspreidingsatlassen, overzichtswerken en websites) over de aanwezigheid van beschermde gebieden en soorten in en nabij het plangebied. Er is daarbij onder andere gebruik gemaakt van bestaande informatie over het voorkomen van soorten, waaronder de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Daarnaast is op 23 januari 2024 een oriënterend veldonderzoek uitgevoerd. Daarbij is gelet op de (mogelijkheden voor de) aanwezigheid van beschermde en/of kritische soorten en de kans op negatieve effecten hierop als gevolg van het voornemen.

Altenburg & Wymenga presenteert in deze notitie de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

Figuur 1: ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden.

2 Plangebied en plannen

2.1 Beschrijving plangebied

Het festival vindt plaats in het Parklandschap Oranjewoud. Het festivalterrein beslaat vooral het park de Overtuin. De parkeerplaats ligt in een weiland ter hoogte van het adres Prins Bernhardweg 25. In figuur 2 is de plattegrond van het festivalterrein weergegeven. Foto's 1 tot en met 10 tonen delen van het plangebied. Het noordelijk deel van de Overtuin bestaat vooral uit gazons en grasvelden met verschillende soorten solitaire bomen en struweel, waaronder rododendrons. Het middendeel bestaat uit vrij open bos, met een hoog aandeel beuken, waardoor er weinig ondergroei is. Het zuidelijk deel van de Overtuin bestaat uit een meer gemengd bos met een iets beter ontwikkelde kruid- en struiklaag. Daarnaast zijn verschillende watergangen en vijvers aanwezig. Het geheel heeft een sterk parkachtig karakter met veel bomen op leeftijd.

2.2 Oranjewoud Festival 2024

Het Oranjewoud Festival draait vooral om klassieke muziek, aangevuld met kleinschalig theater en beeldende (licht)kunst. Voorstellingen en workshops vinden plaats op verschillende locaties in de Overtuin maar ook in het Museum Belvédère. De activiteiten in het museum worden niet beschouwd in deze quickscan, omdat effecten op beschermde soorten en gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten.

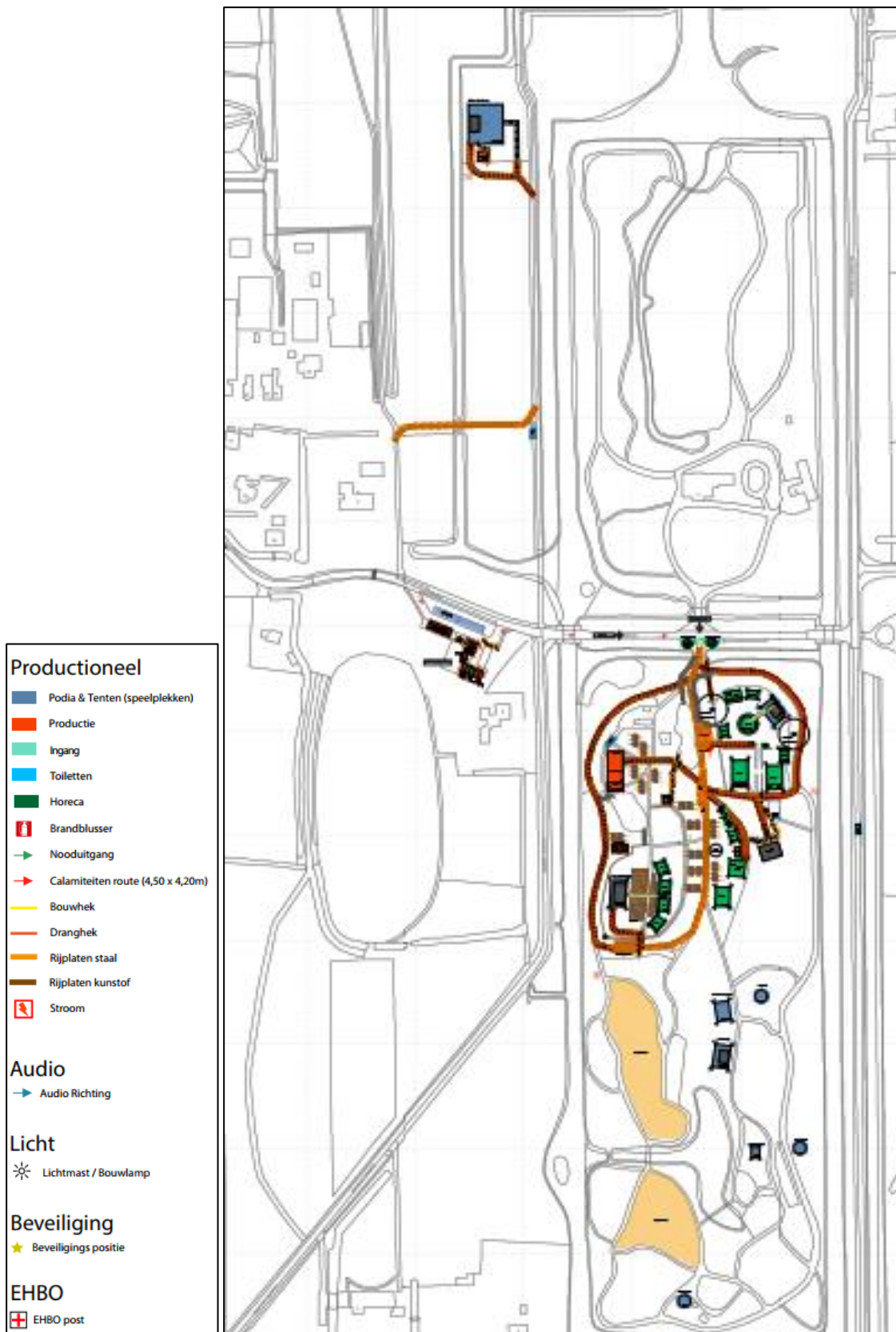
De opbouw van het festival vindt plaats vanaf woensdag 22 mei 2024 en duurt tot en met donderdag 30 mei. De werkzaamheden vinden over het algemeen plaats tussen 07.00 uur 's ochtends en 21.00 uur 's avonds. Op 28, 29 en 30 mei gaan de werkzaamheden door tot 23.00 of 23.50 uur. Tijdens de opbouw kunnen op verschillende momenten soundchecks en lichtchecks plaatsvinden. Wanneer deze plaatsvinden, is nu nog niet duidelijk. De afbouw van het festival vindt plaats vanaf maandag 3 juni tot en met vrijdag 7 juni 2024. Er wordt gewerkt tussen 07.00 uur en 21.00 uur (Stichting Oranjewoud Festival, concept).

Het festival vindt plaats vanaf 30 mei tot en met 2 juni op de volgende tijdstippen:

- Donderdag 30 mei 9.00-00:30 uur
- Vrijdag 31 mei 9.00-01.00 uur
- Zaterdag 1 juni 05:00-01:00 uur (zonsopkomst concert en ontbijt),
- Zondag 2 juni 9:00-20:00 uur.

Vooral tijdens de opbouw en het festival zal in de schemering en tijdens de duisternis gebruik worden gemaakt van kunstmatige verlichting, onder andere in verband met de veiligheid op de routes, op en rond de podia tijdens de voorstellingen in de avonduren, als onderdeel van beeldende kunst en wellicht ook als sfeerverlichting (Stichting Oranjewoud Festival, concept).

Het festival trekt ca. 6.000 unieke bezoekers, verdeeld over drie etmalen. Deze brengen naar schatting gezamenlijk maximaal 15.000 bezoeken, verdeeld over drie etmalen. Het aantal personen dat zich gelijktijdig in het hele festivalgebied bevindt, bedraagt op vrijdag maximaal 1.250 en op de andere dagen maximaal 2.500 (Stichting Oranjewoud Festival, concept).

Figuur 2: Plattegrond Oranjewoud Festival. Stichting Oranjewoud Festival, 2023

3 Gebiedsbescherming en beoordeling

In Nederland zijn de meeste beschermde natuurgebieden beschermd volgens de Ow (de Natura 2000-gebieden) of volgens regels omtrent het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast kunnen natuurgebieden ook zijn beschermd via de Omgevingsverordening van de provincie en een gemeentelijk omgevingsplan.

3.1 Natura 2000-gebieden (Voortoets)

In deze quickscan heeft de beoordeling van effecten op Natura 2000-gebieden de status van een Voortoets. Het gaat daarbij om de vraag of een project (significant) negatieve effecten kan veroorzaken op de natuurwaarden waarvoor de Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Daarnaast is de specifieke zorgplicht Natura 2000 van belang; deze wordt in hoofdstuk 5 besproken.

Het plangebied ligt in Oranjewoud, nabij Heerenveen (figuur 1). De drie dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Deelen, *Rottige Meenthe & Brandemeer* en *Van Oordt's Mersken*. Deze natuurgebieden liggen op een afstand van respectievelijk ca. 8, 9 en 10 km vanaf het plangebied. Overige Natura 2000-gebieden liggen op aanzienlijk grotere afstanden, waardoor kan worden aangenomen dat de beoogde werkzaamheden daarop geen invloed hebben.

De bescherming van een Natura 2000-gebied is gericht op de natuurwaarden waarvoor het natuurgebied is aangewezen. Hiervoor zijn zogenoemde instandhoudingsdoelen geformuleerd. Voor *Deelen* (Vogelrichtlijngebied) zijn dat verschillende broedvogelsoorten en niet-broedende vogelsoorten. *Rottige Meenthe & Brandemeer* (Habitatrichtlijngebied) is aangewezen voor habitattypen (vegetatietypen) en habitatrichtlijnsoorten, waaronder Otter en Grote vuurvlieder. Het *Van Oordt's Mersken* (Habitat- + Vogelrichtlijngebied) is aangewezen voor habitattypen, soorten, broedvogels en niet-broedvogels.

Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor de aangewezen natuurwaarden van deze drie Natura 2000-gebieden. Er is daardoor geen relevante ecologische relatie tussen het plangebied en deze drie natuurgebieden. Voor eventuele uitstralende effecten op Natura 2000-gebieden geldt dat ten aanzien van de meeste aspecten hier geen sprake van is door de grote afstand tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden. Een mogelijke uitzondering hierop is een relatie die optreedt door een toename van stikstofdepositie door stikstofemissie tijdens de op- en afbouw van het festival en de verkeersstromen tijdens het festival. Hieronder is de regelgeving omtrent stikstofdepositie beschreven.

Stikstofdepositie

Een toename van de stikstofdepositie kan schadelijk zijn voor Natura 2000-gebieden die zijn aangewezen voor de bescherming van stikstofgevoelige habitattypen en soorten. Dan kan sprake zijn van een Natura 2000-activiteit. Een verandering van de stikstofdepositie door activiteiten of handelingen dient te worden berekend met het rekenprogramma AERIUS Calculator.

Bij de berekening van de toename in stikstofdepositie met behulp van AERIUS Calculator worden alleen effecten meegenomen die plaatsvinden binnen een straal van 25 kilometer rondom het plangebied. Er zijn stikstofgevoelige habitattypen aanwezig binnen deze straal. Deze bevinden zich in onder andere in de Natura 2000-gebieden *Rottige Meenthe & Brandemeer* en *Van Oordt's Mersken*.

Om die reden is het nodig om voor zowel de op- en afbouw als tijdens het festival de verwachte extra stikstofdepositie te bepalen met behulp van een AERIUS-berekening. Als uit de berekening blijkt dat er een stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol N/ha/j optreedt op een stikstofgevoelig habitatype of leefgebied, zijn mogelijk vervolgstappen aan de orde.

Conclusie

van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden, is een bepaling van de mogelijke toename in stikstofdepositie noodzakelijk. Om die reden is voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase een AERIUS-berekening nodig. Ten aanzien van overige aspecten is door het festival geen (significant) negatief effect op de instandhoudingsdoelen van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden te verwachten.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Bescherming

Het plangebied maakt deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, figuur 1). Dit geldt voor de Overtuin en een strook ten noordwesten daarvan. Het weiland dat gebruikt wordt als parkeerplaats ligt niet binnen NNN-gebied.

Er dient beoordeeld te worden of een activiteit negatieve gevolgen heeft voor de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN-gebied, waarbij het in het bijzonder gaat om effecten op de kwaliteit, de oppervlakte en de samenhang. Wat betreft de kwaliteit gaat het om de beheertypen en ambitietypen die aan het NNN-gebied zijn toegekend en kernwaarden als rust, duisternis en een ongestoorde bodemopbouw. De kwaliteit van de beheertypen wordt mede bepaald door de aanwezigheid van kwalificerende soorten.

Wezenlijke waarden en kenmerken

In Figuur 3 is de beheertypenkaart voor het plangebied en directe omgeving weergegeven. Hieruit valt op te maken dat aan de Overtuin de volgende beheertypen zijn toegekend:

- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N17.03 Park- of stinzenbos
- L02.03 Historische tuin
- N04.02 Zoete Plas

De strook ten noordwesten van de Overtuin bestaat uit de volgende beheertypen:

- L01.07 Laan
- N04.02 Zoete Plas
- N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Daarnaast zijn in de directe omgeving aan delen van het bos het beheertype N16.03 Droog bos met productie toegekend.

De ambitiekaart verschilt slechts op één punt van de beheertypenkaart, hierop zijn de delen in en direct rond het plangebied van beheertype N15.02 verandert in N17.03.

Figuur 3: Beheertypen Parklandschap Oranjewoud. Natuurbeheerplan 2024 Provincie Fryslân

In tabel 1 zijn de kwalificerende soorten van de aanwezige beheertypen weergegeven. Op voorhand verwachten we dat de kwalificerende soorten van beheertype N04.02 Zoete plas niet worden beïnvloed, omdat er geen activiteiten in het water plaatsvinden. De kwalificerende plantensoorten en dagvlinders van beheertype N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland zouden wel beïnvloed kunnen worden, omdat er activiteiten plaatsvinden binnen dit beheertype. Daarnaast zouden de kwalificerende vogels van beheertypen N15.02, N16.03 en N17.03 beïnvloed kunnen worden door de activiteiten en de versturende invloed daarvan. Dat geldt ook voor de kwalificerende plantensoorten van beheertype N15.02.

Tabel 1: Kwalificerende soorten beheertypen. *Cursief: soorten die de afgelopen vijf jaar in het plangebied of directe omgeving zijn waargenomen (NDFF, niet getoond voor N04.02). Bron: www.bij12.nl/onderwerp/natuursubsidies/index-natuur-en-landschap/natuurtypen/*

Beheertype	Kwalificerende soorten				
	Planten	Dagvlinders	Vogels	Vissen	Libellen
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	Bochtige klaver, <i>Echte</i> koekoeksbloem, Gewone brunel, Gewone margriet, Grote ratelaar, Kamgras, Karwijvarkenskervel, Klavervreter, <i>Klein</i> vogelpootje, Knolvossenstaart,	Argusvlinder, <i>Bruin</i> <i>blauwtje</i> , Bruine vuurvlinder, <i>Bruin</i> <i>zandoogje</i> , Geelsprietdikkopje, <i>Groot dikkopje</i> , <i>Hooibeestje</i> , Kleine parelmoervlinder, <i>Zwartsprietdikkopje</i>			

Beheertype	Kwalificerende soorten				
	Planten	Dagvlinders	Vogels	Vissen	Libellen
	<i>Knoopkruid</i> , Moerasstruisgras, <i>Muizenoor</i> , <i>Polei</i> , Spits havikskruid, Waterkruidskruid, Witte munt, <i>Zwarte zegge</i>				
N04.02 Zoete plas	Brede waterpest, Doorgroeid fonteinkruid, Drijvende waterweegbree, Drijvend fonteinkruid, Fijn hoornblad, Fijne waterranonkel, Gesteeld sterrenkroos, Glanzig fonteinkruid, Groot blaasjeskruid, Groot nimfkruid, Grote waterranonkel, Haaksterrenkroos, Kikkerbeet, Krabbenscheer, Kransvederkruid, Langstengelig fonteinkruid, Oeverkruid, Ongelijkbladig fonteinkruid, Paarbladig fonteinkruid, Plat fonteinkruid, Puntig fonteinkruid, Rond sterrenkroos, Rossig fonteinkruid, Spits fonteinkruid, Stomp fonteinkruid, Stomphoekig sterrenkroos, Stijve waterranonkel, Teer vederkruid, Watergentiaan, Waterviolier, Zittende zannichellia			Bittervoorn, Grote modderkruiper, Kleine modderkruiper, Kroeskarper, Kwabaal, Paling, Rivierdonderpad, Riviergrondel, Ruisvoorn, Snoek, Tiendoornige stekelbaars, Vetje, Zeelt	Azuurwaterjuffer, Bloedrode heidelibel, Bruine glazenmaker, Donkere waterjuffer, Geelvlakheidelibel, Gewone pantserjuffer, Kleine roodoogjuffer, Noordse winterjuffer, Paardenbijter, Smaragdlibel, Tengere pantserjuffer, Variabele waterjuffer, Vuurlibel
N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos	Bochtige klaver, <i>Bosanemoon</i> , Dalkruid, Dennenorchis,		<i>Appelvink</i> , <i>Boomklever</i> , Boomleeuwerik, <i>Fluiter</i> ,		

Beheertype	Kwalificerende soorten				
	Planten	Dagvlinders	Vogels	Vissen	Libellen
	Dennenwolfsklauw, <i>Dubbelloof</i> , Duitse brem, Echte guldenroede, Fraai hertshooi, Gebogen driehoeksvaren, Geschubde mannetjesvaren, <i>Gewone salomonszegel</i> , Grote veldbies, Hengel, Klein wintergroen, Kleine keverorchis, <i>Koningsvaren</i> , Kranssalomonszegel, <i>Lelietje-van-dalen</i> , Linnaeusklokje, Mispel, Ruige veldbies, Schaduwkruiskruid, Steenbraam, Stekende wolfsklauw, Stengelloze sleutelbloem, Stippelvaren, Stofzaad, Valse salie, Valse zandzegge, Wilde narcis, Witte klaverzuring, Witte veldbies, Zevenster, Zweedse kornoelje		<i>Geelgors</i> , <i>Groene specht</i> , <i>Keep</i> , <i>Kleine bonte specht</i> , <i>Middelste bonte specht</i> , <i>Raaf</i> , <i>Sijs</i> , <i>Vuurgoudhaan</i> , <i>Wespendief</i> , <i>Wielewaal</i> , <i>Zwarte specht</i>		
N16.03 Droog bos met productie			<i>Appelvink</i> , <i>Boomklever</i> , <i>Boomleeuwerik</i> , <i>Fluiter</i> , <i>Geelgors</i> , <i>Groene specht</i> , <i>Keep</i> , <i>Kleine bonte specht</i> , <i>Middelste bonte specht</i> , <i>Raaf</i> , <i>Sijs</i> , <i>Vuurgoudhaan</i> , <i>Wespendief</i> , <i>Wielewaal</i> , <i>Zwarte specht</i>		

Beheertype	Kwalificerende soorten				
	Planten	Dagvlinders	Vogels	Vissen	Libellen
N17.03 Park- of stinzenbos			<i>Appelvink,</i> <i>Boomklever,</i> <i>Boomleeuwerik,</i> <i>Fluiter,</i> <i>Geelgors,</i> <i>Groene specht,</i> <i>Keep, Kleine bonte specht,</i> <i>Middelste bonte specht, Raaf,</i> <i>Sijs,</i> <i>Vuurgoudhaan,</i> <i>Wespendief,</i> <i>Wielewaal,</i> <i>Zwarte specht</i>		

Effectbeoordeling

Effecten op beheertypen

N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland

De activiteiten kunnen leiden tot mechanische effecten wanneer vegetaties worden betreden of bereden. Hierbij kunnen planten worden aangetast of vernield. Ook kan dit leiden tot vernietiging van waard- of nectarplanten van de kwalificerende dagvlinders, hun eitjes of de rupsen. Op basis van de waarnemingen in de NDFF zijn in het plangebied alleen meer algemeen voorkomende plantensoorten en dagvlinders te verwachten. De kwaliteit van het beheertype in het plangebied is daardoor niet uitzonderlijk. In de directe omgeving van het plangebied komt het beheertype over een grotere oppervlakte voor, waardoor er waarschijnlijk uitwijkmogelijkheden zijn voor de dagvlinders. Het is niet uitgesloten dat het voornemen leidt tot aantasting van de kwaliteit van het beheertype. Het gaat naar verwachting om een tijdelijk effect, de vegetatie zal zich kunnen herstellen. Door de volgende maatregelen te treffen kunnen effecten zoveel mogelijk worden beperkt:

- De vegetatie voorafgaand aan de opbouw te maaien;
- Het zoveel mogelijk gebruiken van vaste routes voor aan- en afvoer van materialen;
- Het gebruik van rijplaten en door deze zo snel mogelijk weer te verwijderen na afloop van het festival.

N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos

Uit de waarnemingen van de NDFF blijkt dat slechts een gering deel van de kwalificerende plantensoorten is waargenomen in het plangebied of omgeving. De soorten die wel zijn waargenomen, komen algemeen voor in Nederland. Vrijwel alle kwalificerende vogels zijn waargenomen, met uitzondering van de Boomleeuwerik. Wat betreft de vogels is dus sprake van een hoge kwaliteit.

De activiteiten kunnen leiden tot mechanische effecten wanneer kwalificerende plantensoorten worden betreden of bereden. Hierbij kunnen planten worden aangetast of vernield. Daarnaast kan verstoring optreden van vogels. Omdat het festival in het broedseizoen plaatsvindt, is verstoring van wintergasten als de Keep en Sijs uit te sluiten. Het is niet uitgesloten dat het festival leidt tot effecten op de kwaliteit van het beheertype. Door het treffen van maatregelen

kunnen effecten echter worden geminimaliseerd. Er kan gedacht worden aan de volgende maatregelen:

- Het uitvoeren van een flora inspectie op basis waarvan kwalificerende soorten van het beheertype worden gemarkeerd en worden ontzien tijdens het festival;
- Broedvogelmonitoring voorafgaand, tijdens en na afloop van het festival;
- Het ontzien/afschermen van belangrijke broedlocaties;
- Het zoveel mogelijk beperken van de geluidsniveaus tijdens de op- en afbouw en het festival;
- Het zoveel mogelijk beperken van het gebruik van kunstmatige verlichting tijdens de op- en afbouw en het festival zelf.

N16.03 Droog bos met productie / N17.03 Park- en stinzenbos

Ook voor deze beheertypen geldt dat de kwalificerende vogelsoorten zouden kunnen worden verstoord. Voor de beoordeling en de maatregelen verwijzen we naar het vorige beheertype.

Effecten op overige kwaliteitsaspecten

Het voornemen leidt tot een tijdelijke aantasting van de overige kwaliteitsaspecten rust en duisternis. Tijdens de op- en afbouw en tijdens het festival is sprake van geluidproductie door werkzaamheden, het gebruik van voer- en werktuigen, aggregaten en versterkte muziek. Daarnaast is sprake van aanwezigheid van kunstmatige verlichting. Het gaat echter om een tijdelijke aantasting; permanente effecten doen zich niet voor.

De oppervlakte en samenhang van het NNN worden niet aangetast door het voornemen.

Conclusie

Mits er maatregelen worden getroffen om de effecten op de kwalificerende planten- en vogelsoorten van de voorkomende beheertypen te voorkomen, veroorzaakt het festival geen conflict met het beschermingsregime voor NNN-gebieden.

3.3 Overige vormen van gebiedsbescherming

Provincie Fryslân kent naast het NNN ook nog de volgende vormen van gebiedsbescherming: natuurgebieden buiten NNN, weidevogelkansgebied en -parels, akkervogelleefgebied en ganzenfoerageergebieden. Voor de ganzenfoerageergebieden geldt geen ruimtelijk beschermingsregime. A&W vindt het echter wel van belang om te bepalen of een ontwikkeling gevolgen kan hebben voor de functionaliteit van de opvanggebieden voor ganzen.

Figuur 1 laat zien dat in of in de omgeving van het plangebied geen gebieden liggen die zijn aangewezen als natuurgebied buiten NNN, weidevogelkansgebied of -parel, akkervogelleefgebied of ganzenfoerageergebied. Effecten op deze gebieden kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten. De beoogde werkzaamheden veroorzaken daardoor geen conflict met de regelgeving ten aanzien van deze vormen van gebiedsbescherming.

3.4 Conclusie gebiedsbescherming

Het festival leidt niet tot directe effecten op Natura 2000-gebieden. Wel kunnen er effecten optreden als gevolg van stikstofdepositie op gevoelige Natura 2000-gebieden in de ruime omgeving. Er dient hiervoor een berekening te worden uitgevoerd met het programma AERIUS Calculator, mocht dit in het verleden nog niet zijn gedaan.

Het festivalterrein ligt grotendeels in NNN-gebied. Er kunnen negatieve effecten optreden als gevolg van het festival, maar door maatregelen te nemen kunnen deze effecten worden geminimaliseerd. Hierdoor is een aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken uit te sluiten.

4 Soortbescherming en beoordeling

Voor de bescherming van soorten is in de Ow en de daaraan verbonden AMVB's een indeling gemaakt, waardoor drie beschermingscategorieën zijn ontstaan:

- soorten van de Europese Vogelrichtlijn,
- soorten van de Europese Habitatrichtlijn (en van het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels),
- andere soorten, met een bescherming op nationaal niveau. Per provincie is vastgesteld welke van die soorten wel, en welke niet onder een vrijstellingsregeling vallen. Die vrijstelling geldt alleen voor specifieke activiteiten die benoemd zijn in de relevante provinciale omgevingsverordening en kan bijvoorbeeld gelden voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is aangegeven voor welke schadelijke handelingen die betrekking hebben op de beschermde soorten van bovengenoemde categorieën sprake is van een vergunningplicht (resp. in art. 11.37 (vogels), 11.46 (habitatrichtlijnsoorten) en 11.54 (andere soorten)).

Voor alle inheemse planten- en diersoorten geldt daarnaast een algemene zorgplicht (art. 1.6 en 1.7 Ow) en voor een groot aantal soorten ook een specifieke zorgplicht (art. 11.26 Bal). Met de algemene en specifieke zorgplicht wordt beoogd negatieve gevolgen van activiteiten op inheemse plant- en diersoorten zoveel als redelijkerwijs mogelijk is te voorkomen of te beperken. Een belangrijk onderdeel van de zorgplicht is het tijdig laten uitvoeren van een ecologische beoordeling, zoals een ecologische quickscan. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de (specifieke) zorgplicht.

4.1 Planten

Planten artikel 11.46 Bal

Volgens de verspreidingsgegevens (NDFF, verspreidingsatlas) ligt het plangebied buiten het verspreidingsgebied van de plantensoorten die beschermd zijn volgens art. 11.46 van het Bal, zoals Drijvende waterweegbree en Groenknolorchis. Deze plantensoorten stellen zeer specifieke eisen aan hun standplaatsen, die ontbreken in het plangebied. Het festival leidt niet tot schadelijke handelingen ten aanzien van deze plantensoorten.

Planten artikel 11.54 Bal

Volgens de verspreidingsgegevens (NDFF) zijn er de afgelopen tien jaar geen plantensoorten waargenomen in het bossengebied bij Oranjewoud die beschermd zijn volgens art. 11.54 van het Bal. De kans dat dergelijke soorten aanwezig zijn is klein, omdat deze soorten zeer zeldzaam zijn en veelal gebonden zijn aan akkers. Wel zijn er in totaal 19 Rode lijst soorten waargenomen (NDFF). Hierbij gaat het deels om soorten die vermoedelijk zijn gezaaid en niet wild zijn. Deze soorten worden besproken in hoofdstuk 5.

Omdat het veldbezoek in de winter is uitgevoerd, waarin een deel van de plantensoorten alleen vegetatief aanwezig is, of helemaal geen herkenbare bovengrondse delen hebben, adviseren we voor het festival nogmaals een inventarisatie uit te voeren. Als hierbij toch beschermde plantensoorten worden aangetroffen, raden we aan deze uit te rasteren, zodat zij niet beschadigd kunnen worden. Onder die voorwaarde is geen sprake van schadelijke handelingen in de zin van art. 11.54 van het Bal.

4.2 Insecten en overige ongewervelden

Ongewervelden artikel 11.46 Bal

Volgens de verspreidingsgegevens (NDFF) zijn in de omgeving van het plangebied de volgens art. 11.46 van het Bal beschermde Gevlekte witsnuitlibel en Noordse winterjuffer waargenomen. Het plangebied ligt tevens in het bekende verspreidingsgebied van Groene glazenmaker. De laatste soort is gebonden aan dichte Krabbenscheervegetaties waaraan de eitjes worden afgezet. Krabbenscheer is aanwezig in het plangebied (NDFF, waarneming veldbezoek), maar het is onduidelijk of het om geschikte vegetaties gaat. In de winter is de plant ondergedoken waardoor dit moeilijk te beoordelen is. De aanwezigheid van voortplantingsplaatsen en leefgebied van Groene glazenmaker is echter niet uit te sluiten.

De Gevlekte witsnuitlibel is sinds 1999 aan een opmars bezig en zwerfende exemplaren duiken op allerlei plekken op. De soort is gebonden aan laagveenmoerassen, vennen en duinplassen (www.vlinderstichting.nl). De wateren in het plangebied zijn niet geschikt voor de soort.

De Noordse winterjuffer is in het voorjaar en zomer gebonden aan laagveengebieden, waar de soort zich voortplant. De juffer overwintert tot op grote afstand van het voortplantingsgebied, op beschutte plaatsen in heidevelden, velden van Pijpenstrootje en halfopen (moeras)bossen met ondergroei van Pijpenstrootje. Populaties van deze soort zijn aanwezig in de Wieden en Weerribben in Noordwest-Overijssel. Omdat de soort maar één keer is waargenomen, en er geen geschikt overwinteringshabitat aanwezig is in de Overtuin, is een effect op deze soort uit te sluiten.

In het plangebied is alleen Groene glazenmaker niet uit te sluiten. Het festival leidt echter niet tot effecten op eieren, larven of het voortplantings- en foerageergebied. Dit omdat er geen activiteiten plaatsvinden in de watergang en het festival buiten de voortplantingsperiode van de soort plaatsvindt (juli-augustus).

Ongewervelden artikel 11.54 Bal

Uit verspreidingsgegevens (NDFF) blijkt dat in de omgeving van het plangebied Grote vos is waargenomen, een onder artikel 11.54 Bal beschermde dagvlindersoort. In het plangebied ontbreken waarnemingen van andere beschermde ongewervelden.

Het is onduidelijk of er voor de Grote vos geschikte waardplanten aanwezig zijn op het festivalterrein. Waardplanten zijn o.a. Zoete kers, Populier, Sleedoorn, Iep en wilgensoorten. Ook als de soort zich voortplant op het terrein, leidt het festival niet tot schadelijke handelingen met betrekking tot deze soort. Waardplanten, rustplaatsen en foerageerlocaties worden niet beïnvloed door de activiteiten.

Conclusie ongewervelde diersoorten

Het festival leidt niet tot schadelijke handelingen in de zin van art.11.46 en 11.54 van het Bal ten aanzien van ongewervelden.

4.3 Vissen

Vissen artikel 11.46 Bal

Volgens de verspreidingsgegevens (NDFF, verspreidingsatlas) ligt het plangebied buiten het verspreidingsgebied van de vissen die beschermd zijn volgens art. 11.46 van het Bal, de Noordzeehouting en de Europese steur. Deze soorten zijn gebonden aan grote wateren zoals

het IJsselmeer en de rivieren. Het festival leidt niet tot schadelijke handelingen ten aanzien van deze vissoorten.

Vissen artikel 11.54 Bal

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen vissen van artikel 11.54 Bal voorkomen, die buiten de provinciale vrijstellingsregeling vallen, zoals Grote modderkruiper en Kwabaal. Ook ontbreekt het aan geschikt habitat voor deze soorten in het plangebied. Deze soorten worden daarom niet in het plangebied verwacht.

Conclusie vissen

Het festival leidt niet tot schadelijke handelingen in de zin van art.11.46 en 11.54 van het Bal ten aanzien van vissen.

4.4 Amfibieën

Amfibieën artikel 11.46 Bal

Volgens de verspreidingsgegevens (www.ravon.nl, NDFF) ligt het plangebied binnen het verspreidingsgebied van Heikikker en Poelkikker. In de NDFF ontbreken waarnemingen van Heikikker, maar er is wel een recente waarneming van Poelkikker op ruim 900 m ten zuiden van de Overtuin, in een poel nabij de Tjeerd Roslaan. Tijdens het veldbezoek zijn de aanwezige wateren bekeken en beoordeeld op geschiktheid voor beschermde amfibieënsoorten. Hieruit volgt dat de zuidelijke vijver in de Overtuin in potentie geschikt is voor de Poelkikker. De maximale dispersieafstand van de Poelkikker is ca. 500 m (BIJ12, 2017). De afstand tot de poel en het feit dat hier recent slechts één exemplaar is aangetroffen, alsmede het ontbreken van waarnemingen in het plangebied, maakt het onwaarschijnlijk dat Poelkikker momenteel aanwezig is in de zuidelijke vijver. Toekomstige kolonisatie is echter niet uitgesloten. Tijdens het festival kan verstoring optreden van Poelkikkers als er activiteiten op of rond de zuidelijke vijver plaatsvinden. Mochten er in de toekomst op of rond deze vijver activiteiten worden gepland, dan dient eerst nader onderzoek naar de soort plaats te vinden.

Amfibieënsoorten artikel 11.54 Bal: niet-vrijgestelde soorten

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen amfibieënsoorten van artikel 11.54 Bal voorkomen, die buiten de provinciale vrijstellingsregeling vallen. Deze soorten worden daarom niet in het plangebied verwacht.

Amfibieënsoorten artikel 11.54 Bal: vrijgestelde soorten

In de omgeving van het plangebied leeft een aantal algemeen voorkomende amfibieënsoorten, waarvoor binnen de provincie Fryslân een vrijstelling geldt voor onder andere ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud. Een festival valt niet onder deze vrijstelling.

In het plangebied zouden andere soorten als Gewone pad, Bruine kikker, Bastaardkikker en Kleine watersalamander voor kunnen komen (NDFF). Voor deze soorten kan het plangebied geschikt voortplantingsgebied, foerageergebied en/of overwinteringsbiotoop bieden. Ook voor deze soorten lijkt de zuidelijke vijver in de Overtuin het meest geschikt als voortplantingswater. Het is niet uitgesloten dat het festival leidt tot tijdelijke afname van de omvang van het foerageergebied van deze soorten, door het ruimtebeslag van podia, eetgelegenheden etc. Na afronding van de afbouw is dit terrein weer beschikbaar als foerageergebied. Het gaat om een tijdelijk effect van ca. 15 dagen en er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden. Effecten op de functionaliteit van voortplantings- of rustplaatsen kunnen daardoor worden uitgesloten. De kans op het doden of verwonden van exemplaren als gevolg van het berijden van het terrein en het

plaatsen van rijplaten is uiterst klein. Door met een lage snelheid (max. 5 km per uur) te rijden kunnen deze schadelijke handelingen worden voorkomen.

Conclusie

Het festival leidt niet tot schadelijke handelingen in de zin van art.11.46 en 11.54 van het Bal ten aanzien van amfibieën.

4.5 Reptielen

Reptielen artikel 11.46 Bal

Volgens de verspreidingsgegevens (NDFF, verspreidingsatlas) ligt het plangebied buiten het verspreidingsgebied van de reptielen die beschermd zijn volgens art. 11.46 van het Bal, zoals Gladde slang en Zandhagedis. Deze reptielen zijn gebonden aan grootschalige heide- en hoogveenterreinen of zandverstuivingen en stuifzandheide. Het plangebied biedt dus geen geschikt biotoop voor deze soorten. Het festival leidt niet tot schadelijke handelingen ten aanzien van deze reptielen.

Reptielen artikel 11.54 Bal

Uit verspreidingsgegevens blijkt dat in en in de omgeving van het plangebied Ringslang veelvuldig is waargenomen. Daarnaast is er een waarneming bekend uit 2016 van een Levendbarende hagedis in een heideterreintje op ruim 900 m ten oosten van het plangebied. In het plangebied zelf ontbreken waarnemingen van deze soort. Het plangebied is niet optimaal, maar ook niet geheel ongeschikt voor de soort, omdat deze ook wel voorkomt in bosranden, ruige greppels en bermen, schrale graslanden (BIJ12, 2017). Incidenteel kan de soort ook in tuinen worden aangetroffen. De kans dat deze soort aanwezig is in het plangebied is uiterst klein. Enerzijds omdat in het plangebied het voorkeurs habitat (vochtige habitats met structuurrijke overgangen) ontbreekt en anderzijds dat de afgelopen 10 jaar maar één waarneming bekend is uit de omgeving, wat suggereert dat er slechts een kleine populatie aanwezig is.

De Overtuin biedt geschikt foerageergebied (vooral de aanwezige wateren) en overwinteringsplaatsen voor de Ringslang. Geschikte voortplantingsplaatsen (broeihopen, composthopen e.d.) zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. De Overtuin vormt geen optimaal leefgebied en de eerder aangetroffen dieren zullen door 'olievlekwerking' uit verder gelegen geschikt habitat hier terechtgekomen zijn. Effecten op het foerageergebied van de soort worden niet verwacht, omdat de wateren ongemoeid zullen blijven. De kans op het doden of verwonden van dieren door het berijden van het terrein of het plaatsen van podia of rijplaten is uiterst klein. Door op het terrein langzaam te rijden (5 km/p/u) kan worden voorkomen dat exemplaren worden gedood of verwond. Onder deze voorwaarde kan worden uitgesloten dat het festival leidt tot schadelijke handelingen ten aanzien van Ringslang.

4.6 Vogels

Bescherming

Alle in Nederland van nature voorkomende vogelsoorten zijn beschermd. Verstoring of aantasting van nesten en de directe omgeving daarvan is niet toegestaan zonder vergunning (art. 11.37 Bal). Voor de meeste soorten gaat het om de nestplaatsen die tijdens het broedseizoen in gebruik zijn. In de Ow en bijbehorende AMvB's is geen standaardperiode voor het broedseizoen opgenomen. De meeste Nederlandse vogelsoorten broeden in de piek van het broedseizoen, dus tussen half maart en half juli. Er zijn echter ook soorten die eerder starten en

soorten die zelfs in september nog broeden. Het gaat erom of er een broedgeval is dat verstoord kan worden. Voor een aantal soorten geldt een jaarronde bescherming van de nestplaats.

Potenties voor broedvogels

Tijdens het veldbezoek bleek dat niet kan worden uitgesloten dat binnen en nabij het plangebied nestplaatsen van vogels voorkomen, bijvoorbeeld in bomen en struiken. De Overtuin en omgeving bieden geschikte nestplaatsen voor soorten van oudere bossen en parken, zoals Appelvink, Boomklever, Boomkruiper, Groene specht, Merel, Bonte vliegenvanger, Pimpelmees, Koolmees, Vink, Grauwe vliegenvanger en Houtduif. Door de aanwezige nestkastjes zijn er veel potentiële broedlocaties voor holenbroeders zoals mezen beschikbaar, naast de vele spechtengaten en andere natuurlijke holten.

Foto 11. Eén van de vele nestkasten in de Overtuin Foto: A&W, 23 januari 2024

De wateren in het plangebied zouden gebruikt kunnen worden als broedlocatie door Meerkoet, Wilde eend en Waterhoen. Deze soorten zijn ook tijdens het veldbezoek waargenomen. Er zijn ook waarnemingen van soorten van de Rode lijst, waaronder Nachtegaal (ten noorden van de Overtuin), Koekoek en Zwarte mees (NDFF).

De locatie van de parkeerplaats, het weiland, zou gebruikt kunnen worden door weidevogels als Graspieper en Scholekster. Het wordt waarschijnlijk gebruikt als weiland voor paarden, wordt regelmatig bemest, is omgeven door houtwallen en ligt nabij bebouwing. Dit leidt tot verstoring. De houtwallen maken het gebied aantrekkelijk voor lucht- en grondpredatoren. In combinatie met het intensieve agrarische gebruik maakt dit het zeer lastig om hier succesvol te broeden. Het weiland is niet aangewezen als weidevogelkansgebied en is door voorgenoemde factoren marginaal geschikt voor weidevogels.

Gevoeligheid van broedvogels voor verstoring door festivals

Wat betreft de verstoring van vogels door geluid is bij een onderzoek door Hille Ris Lambers et al. (2009) naar voren gekomen, dat geluidsverstoring afhankelijk is van vele factoren. Het gaat om de intensiteit, frequentie en continuïteit van het geluid, het soort omgeving waarin het geluid zich verplaatst (bos en bebouwing dempen het geluid) en de heersende windrichting. Tussen verschillende vogelsoorten bestaan grote verschillen in gevoeligheid voor geluid. Van belang is ook of soorten wennen of zich aanpassen aan verstoring door geluid. Daarnaast is het van belang in welke fase het broedgeval zich bevindt. In de fase van vestiging, nestbouw en eileg zijn vogels gevoeliger voor verstoring dan bijvoorbeeld de fase waarin zij de jongen verzorgen. In die laatste fase is er al veel energie gestoken in het broedsel en zijn de vogels minder geneigd dit te verlaten.

Uit ander onderzoek naar de effecten van o.a. evenementen op vogels en ervaringen met andere evenementen, blijkt steeds vaker dat verstoring van broedgevallen voornamelijk te maken heeft met bewegingen van mensen. Geluidsbelasting lijkt een ondergeschikte rol te spelen voor veel soorten, behalve in de vestigingsfase, omdat het geluid dan de zang van de vogels maskeert (Slabbekoorn & Ripmeester 2008). Het gaat hier dan met name om broedvogels van parklandschappen die in gesloten vegetaties broeden. Over de effecten van geluid op moerasbroedvogels, is bekend dat bijvoorbeeld de Rietzanger nauwelijks of niet gevoelig is voor verstoring (Garniel & Mierwald 2010). In ieder geval zijn er ten aanzien van geluid geen dosis-effect relaties bekend van broedvogels. Bij toetsingen wordt doorgaans uitgegaan van een verstoringscontour van ca 50 dB(A). Deze drempelwaarde wordt in de internationale literatuur aangehouden bij dergelijke toetsingen (Olthof 2016). Daarbuiten worden er in zijn geheel geen effecten meer verwacht als gevolg van verstoring door geluid.

Behalve door geluid kunnen broedende vogels ook worden verstoord door licht en de aanwezigheid van mensen. Van verstoring door licht zal vaak weinig sprake zijn, omdat veel evenementen voor het grootste deel overdag worden gehouden. Bij nachtelijk activiteiten kunnen bovendien de lampen zodanig worden gericht, dat er geen of nauwelijks sprake is van belichting van de aanwezige bosschages. Bovendien kunnen kwetsbare locaties worden afgeschermd met behulp van hekken met zeil. In het reguliere gebruik van het onderzoeksgebied is regelmatig sprake van hoge menselijke activiteit, echter niet zo intensief als tijdens het evenement. Indien de normale recreatieve druk op een gebied hoog is, dan kan men veronderstellen dat een groot aantal vogels in de omgeving aangepast is aan de verstoring. Door de bezoekers van het evenement via vaste routes van en naar het terrein te leiden en kwetsbare locaties af te schermen, kunnen effecten door menselijke aanwezigheid worden tegengegaan.

Bij de ecologische begeleiding van het festival 'Pussy Lounge' in Breda is het festivalterrein voorafgaand en na afloop geïnventariseerd op de aanwezige broedvogels. In twee opeenvolgende jaren is gebleken dat het festival geen noemenswaardige effecten heeft veroorzaakt op de daar aanwezige broedvogels (De Vries 2014, 2015a). Hier werden vooraf wel mitigerende genomen, waarbij na inventarisatie broedlocaties werden afgeschermd en/of uitgerasterd. Bij onderzoeken met een vergelijkbare insteek in het Gaasperpark in Amsterdam en de Wijthmenerplas te Zwolle werd dezelfde conclusie getrokken (Krijgsveld et al. 2012, Oudega 2012). Ook bij het festival Welcome to the Village in juli 2017 en Promised Land in juni 2017 werd door Zweemer (2017b,c) geen aanwijzingen gevonden dat broedende vogels door de evenementen werden verstoord. Dit wordt ook bevestigd door de studie van Schat (2016) die ook in 2016 geen effecten waarnam op broedvogels gedurende het Promised Land Festival. Al deze onderzoeken werden uitgevoerd in een periode na de vestigingsfase van broedvogels.

Effecten op vogels die beschermd zijn tijdens de broedperiode

Het festival vindt plaats in het broedseizoen, waardoor verstoring van individuen en van nesten kan optreden. Het is niet uitgesloten dat de functionaliteit van nesten hierdoor in het geding is. Bij eerdere edities van het festival zijn er geen aanwijzingen geweest dat er nesten zijn verstoord (o.a. Tamminga 2021, 2022, 2023). Dit is in lijn met de hierboven genoemde onderzoeken. In algemene zin is er als maatregel bij eerdere edities 5 m afstand aangehouden tot nestlocaties. Daarnaast zijn er in voorgaande jaren soms aanpassingen geweest aan de inrichting en de plaatsing van speakers en verlichting.

De kans op verstoring kan zoveel mogelijk worden voorkomen door zoveel mogelijk gebruik te maken van de open terreindelen en bosschages te mijden, omdat de laatste veel belangrijker zijn voor broedvogels. Daarnaast door het gebruik van speakers en verlichting zoveel mogelijk te beperken en deze niet direct naast nestplaatsen te plaatsen cq. op nestplaatsen te richten.

Tevens kan het noodzakelijk zijn terreindelen af te schermen en ontoegankelijk te maken voor het publiek, bijvoorbeeld door linten of hekken met doek. Door voorafgaand aan het festival de broedvogels te inventariseren, zoals nu al de praktijk is, kunnen indien nodig aanpassingen worden gedaan aan de inrichting van het festivalterrein. Aanvullend adviseren we ook na afloop van de afbouw de broedvogels te monitoren, zodat een eventueel effect beter kan worden vastgesteld. Onder die voorwaarden kunnen schadelijke handelingen naar verwachting worden voorkomen.

Voorafgaand aan het gebruik van het weiland als parkeerplaats dient een broedvogelinspectie plaats te vinden. Als hierbij broedende vogels worden aangetroffen, dienen maatregelen te worden getroffen om verstoring te voorkomen. Dit kan betekenen dat delen van het weiland dienen te worden afgezet, en in het ergste geval dat het weiland niet gebruikt kan worden als parkeerplaats.

Effecten op vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Buiten het broedseizoen zijn de meeste nestplaatsen niet beschermd. Een aantal vogelsoorten maakt echter gedurende het gehele jaar gebruik van een nestplaats of keert jaarlijks terug op dezelfde plaats. Hun nesten en de functionele leefomgeving daarvan zijn daarom het gehele jaar beschermd (art. 5.32 Omgevingsverordening Fryslân). Provincie Fryslân heeft in de omgevingsverordening een lijst opgenomen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (bijlage 5.7 Ov). Daarop staan ook soorten met nesten die alleen jaarrond beschermd zijn, indien daar ecologisch zwaarwegende redenen voor zijn. Het betreft soorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats of omgeving waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen.

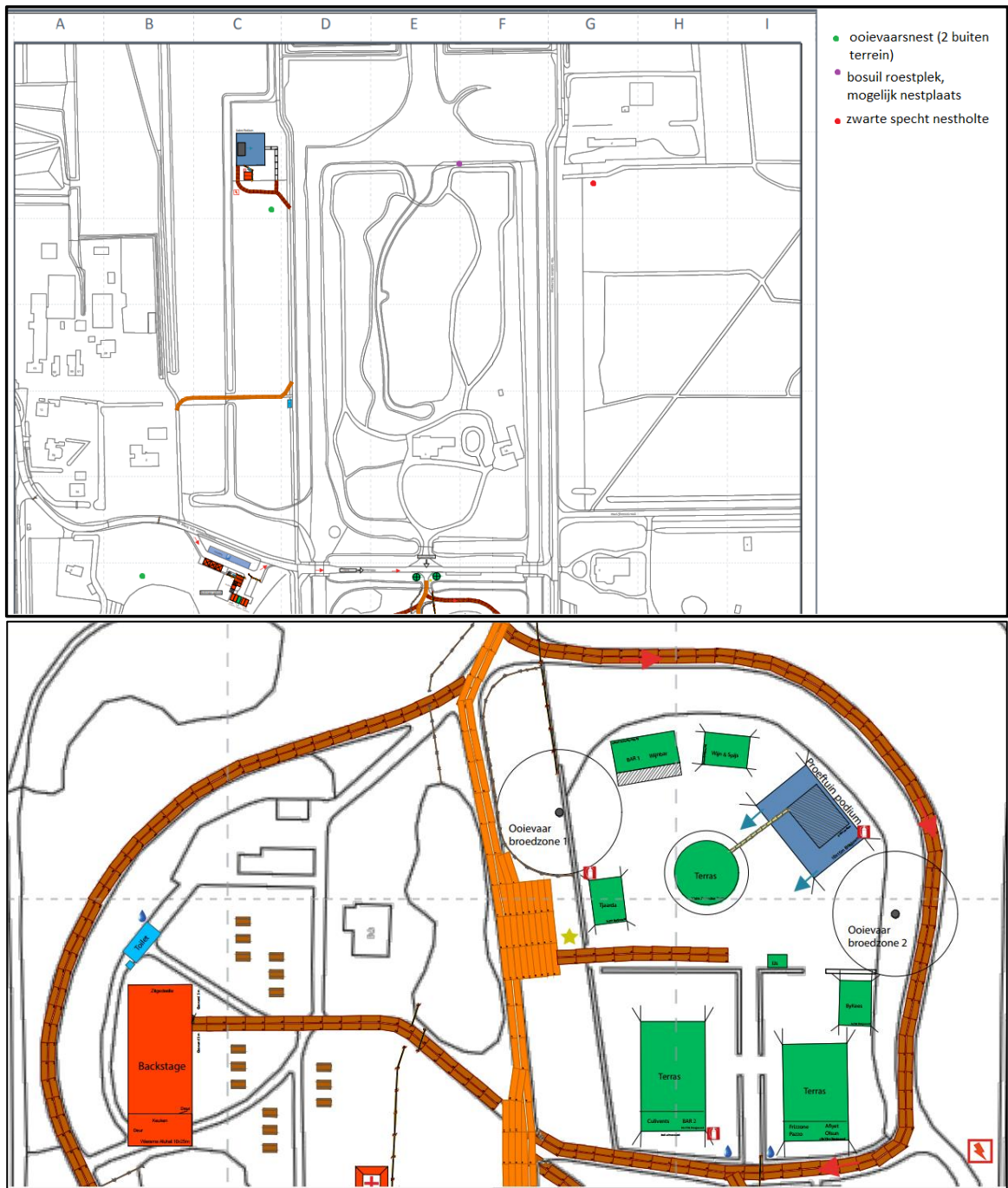
Tijdens het veldbezoek op 23 januari 2024 zijn vier nesten van Ooievaar waargenomen op en nabij het festivalterrein (zie Figuur 4 voor de locaties). Daarnaast is een rustende Bosuil waargenomen in een boomholte die ook gebruikt zou kunnen worden als nestholte, buiten het festivalterrein (zie Figuur 4). Tevens is een potentiële nestholte van Zwarte specht waargenomen buiten het festivalterrein (zie Figuur 4). Nesten van andere soorten met jaarrond beschermde nesten zijn niet waargenomen, zoals nesten van Ransuil, Sperwer, Raaf en Wespendif.

Foto's 12 en 13. Eén van de ooievaarsnesten op het festivalterrein (links) en potentiële nestholte van Zwarte specht (rechts). Foto's: A&W, 23 januari 2024.

De potentiële nesten van Zwarte specht en Bosuil bevinden zich buiten het festivalterrein, waardoor de kans op verstoring door het festival klein is. Beide vogels zijn naar verwachting gewend aan aanwezigheid van mensen, omdat beide nestholten nabij paden liggen en het Parklandschap Oranjewoud een hoge recreatiedruk kent dankzij de ligging nabij Heerenveen. Ook blijft er voldoende geschikt alternatief foerageergebied beschikbaar buiten de invloedssfeer van het festival. De functionaliteit van deze nesten is daardoor niet in het geding.

De nesten van Ooievaar bevinden zich alle op het festivalterrein nabij plekken waar activiteiten plaatsvinden. Hierdoor kan niet worden uitgesloten dat er verstoring optreedt waardoor deze nesten hun functionaliteit verliezen. Bij eerdere edities is echter geen verstoring van deze nesten door het festival waargenomen en is ook niet geconstateerd dat het festival negatieve effecten heeft gehad op deze nesten (Tamminga, 2022, 2023). Het terrein kent buiten het festival ook een hoge reguliere recreatiedruk, waardoor de vogels in enige mate gewend zijn aan de aanwezigheid van mensen. Ooievaars zijn trouw aan hun nestplaats, waardoor ook individuele gewenning kan optreden aan het gebruik van het terrein als festivallocatie. Op basis van de beschikbare gegevens mag worden aangenomen dat de maatregelen die voorgaande edities zijn getroffen, voldoende effectief zijn om verstoring te voorkomen. Het gaat dan om het uitrasteren van de nesten (10 m), het indien nodig aanpassen van de inrichting van het terrein afhankelijk van de locaties van de nesten en het monitoren van de nesten voor en tijdens het festival. Het is wenselijk dat ook na de afbouw nog een controle plaatsvindt van deze nesten. Daarnaast moet worden voorkomen dat de nesten worden beschenen met verlichting of dat er speakers worden geplaatst nabij de nesten. Onder deze voorwaarden kan het optreden van schadelijke handelingen worden uitgesloten.

Figuur 4: Locaties jaarrond beschermde nesten Ooievaar, Bosuil en Zwarte specht. Ondergrond: Stichting Oranjewoud Festival, 2023

Volgens Tamminga (2023) was in 2023 ook een paartje IJsvogels op het festivalterrein aanwezig. Ze hebben aan de oostzijde van de Overtuin, aan de zijde van Landgoed Oranjestein gebroed. De aanwezigheid van dit paartje heeft geleid tot aanpassingen in de inrichting, waarbij 25 m afstand tot het nest is aangehouden. Er zijn geen negatieve effecten van het festival geconstateerd op het broedpaar (Tamminga, 2023). Ook bij toekomstige edities dient rekening te worden gehouden met deze soort. Door voorafgaand aan het festival de aanwezige broedvogels te inventariseren kunnen tijdig passende maatregelen worden getroffen, zoals het aanpassen van de inrichting en het aanhouden van 25 m afstand tot de nestlocatie. Onder deze voorwaarden kan het optreden van schadelijke handelingen worden uitgesloten.

Daarnaast kunnen op het festivalterrein soorten verwacht worden waarvan het nest alleen onder zwaarwegende ecologische omstandigheden jaarrond beschermd is. Dit geldt voor de Kleine bonte specht en de Middelste bonte specht. In 2023 zijn drie paren van de Middelste bonte specht waargenomen in de Overtuin, en nog eens vier in de directe omgeving (Tamminga, 2023). Kleine bonte specht is niet waargenomen door Tamminga (2022, 2023). Het is niet uitgesloten dat de nestlocaties worden verstoord en daardoor hun functionaliteit verliezen. Tijdens eerdere edities is geen verstoring waargenomen en is ook niet geconstateerd dat het festival negatieve effecten heeft gehad op deze nesten (Tamminga, 2022, 2023). Het terrein kent buiten het festival een hoge recreatiedruk, waardoor de vogels in enige mate gewend zijn aan de aanwezigheid van mensen. Als maatregel is 5 m afstand gehouden van de nesten op het festivalterrein. Op basis van de monitoringsresultaten van de voorgaande edities is het aannemelijk dat dit voldoende is om negatieve effecten te voorkomen. Afhankelijk van de aard van de activiteit en de locatie van een nestboom kan het nodig zijn om aanvullende maatregelen te treffen, zoals het afschermen van nestlocaties door middel van linten of hekken met doek. Van belang is verder dat er geen speakers worden geplaatst naast de nestbomen en dat de nestbomen niet direct worden beschenen met verlichting. Ook is het wenselijk dat ook na de afbouw nog een controle plaatsvindt van deze nesten. Onder deze voorwaarden kan het optreden van schadelijke handelingen worden uitgesloten.

Conclusie vogels

Het festival kan leiden tot een schadelijke handeling in de zin van art. 11.37 lid b en d wanneer broedende vogels en hun nesten worden verstoord. Hierboven staan maatregelen die kunnen voorkomen dat dit optreedt.

4.7 Vleermuizen

Bescherming

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd. Hierdoor gelden voor deze soorten striktere beoordelingsgronden bij vergunningaanvragen dan bij de meeste andere beschermde zoogdiersoorten. Om deze reden worden de vleermuizen hier in een aparte paragraaf besproken en worden de 'overige zoogdiersoorten' in §4.8 behandeld.

Potenties voor vleermuizen

Een aantal vleermuissoorten komt ook in de omgeving van het plangebied voor, zoals Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis en Watervleermuis (NDFF). Daarnaast zijn er waarnemingen van overwinterende Baardvleermuizen en Franjestaarten op Landgoed Oranjestein (NDFF). Mogelijk maakt een deel van deze soorten ook gebruik van het plangebied. Voor vleermuizen zijn drie onderdelen van het leefgebied van belang, namelijk verblijfplaatsen, foerageergebieden en vliegroutes. Deze indeling wordt ook gebruikt bij effectbeoordelingen.

Gevoeligheid voor verstoring door festivals

Over de effecten van festivals op vleermuizen is minder bekend dan bij vogels. In een rapport over de effecten van geluid is vastgesteld dat vleermuizen buiten de winterslaap vermoedelijk minder gevoelig zijn voor verstoring dan tijdens de winterslaap en dat energieverlies door verstoring tijdens de inactieve periode overdag vermoedelijk eenvoudig kan worden aangevuld (Kleijn, 2008). Het is echter niet bekend wat de exacte effecten van licht en geluid op verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zijn en negatieve effecten kunnen derhalve niet altijd worden uitgesloten. Omdat de meeste vleermuissoorten gebruik maken van een netwerk van verblijfplaatsen, kunnen zij bij verstoring naar verwachting een andere verblijfplaats gebruiken.

De mogelijke negatieve effecten zijn daarmee waarschijnlijk beperkt. Op een terrein voor de feestweek in Wijckel bevond zich naast het festivalterrein een kraamverblijfplaats van de Rosse vleermuis. Tijdens de feestweek verbleef deze kraamgroep op een andere locatie om enkele dagen na de festiviteiten weer terug te keren naar de oorspronkelijke verblijfplaats (mond. mededeling SBB).

Effecten op foeragerende vleermuizen lijken beperkt te zijn. Bij een onderzoek in het Gaasperpark waren voor en na het festival vergelijkbare aantallen vleermuizen aan het foerageren (Krijgsveld et al. 2012). Bij onderzoek naar vleermuizen ten behoeve van het Mysteryland in Hoofddorp werden tijdens het festival op het festivalterrein foeragerende vleermuizen waargenomen (Van Dulleman & De Vries 2007, De Vries 2016a). Het betrof weliswaar lagere aantallen, maar er werd gevoerageerd. Bij datzelfde onderzoek werd geconstateerd dat Meervleermuizen enkele minuten na het afsluitende vuurwerk weer foerageerden boven de naastgelegen waterplas. Dit was ook in 2017 het geval bij de evenementen in de Groene Ster (Zweemer 2017a,b,c). Uit de laatstgenoemde onderzoeken kwam ook naar voren dat lichtgevoelige vleermuissoorten, zoals Watervleermuis, verlichte delen van het festivalterrein mijden. Dit vermijdingsgedrag was slechts tijdelijk. Na afloop van het festival bleken de vleermuizen deze gebieden weer als vanouds te gebruiken als foerageergebied.

Effectbeoordeling

Verblijfplaatsen

In zowel de zomerperiode als de baltperiode hebben vleermuizen in Nederland hun verblijfplaatsen voornamelijk in gebouwen en bomen. Tijdens de winter verblijven zij onder andere in gebouwen, bomen, bunkers en kelders.

Tijdens het veldbezoek op 23 januari 2024 zijn op het festivalterrein veel bomen aangetroffen met zichtbare holtes erin (zie onderstaande foto's). Sowieso staan in het plangebied veel grote bomen waarin holtes aanwezig zullen zijn die vanaf de grond niet allemaal zichtbaar zijn. Op alle delen van het terrein staan bomen met holtes die in potentie in gebruik kunnen zijn als vleermuisverblijfplaats, ook in de open terreindelen waar veel activiteiten zullen plaatsvinden. Ook zijn er enkele gebouwen waar gebouwbewonende soorten in kunnen leven. Onderstaand enkele voorbeelden van holtes die aangetroffen zijn.

Foto's 14 en 15. Voorbeeld van bomen met potentieel geschikte holten voor vleermuizen op het festivalterrein. Foto: A&W, 23 januari 2024

Uit de ecologische begeleiding die heeft plaatsgevonden tijdens eerdere edities valt op te maken dat verblijfplaatsen in boomholtes zijn aangetroffen van Ruige dwergvleermuis (Tamminga, 2019, 2021), Watervleermuis en Rosse vleermuis (Tamminga, 2021). Er zijn geen verblijfplaatsen in gebouwen vastgesteld, maar het is onduidelijk of het onderzoek hiernaar volledig is geweest. Het festival kan leiden tot verstoring van verblijfplaatsen, vooral als gevolg van verlichting. Hoewel er de voorgaande edities geen verstoring van verblijfplaatsen is vastgesteld, is het belangrijk om maatregelen in acht te nemen om effecten te voorkomen. In algemene zin is het wenselijk dat het gebruik van verlichting tot een minimum wordt beperkt. Daarnaast dienen bomen met holten niet direct te worden beschenen. Daarnaast mogen boomholtes niet geblokkeerd worden door materiaal of bouwwerken. We adviseren het vleermuisonderzoek vooraf en tijdens het festival voort te zetten om tijdig verblijfplaatsen in beeld te hebben en indien nodig de inrichting van het festival aan te passen.

Foerageergebieden

Het plangebied en de ruime omgeving daarvan zijn geschikt als foerageergebied voor de hierboven genoemde soorten. Het weiland is minder geschikt als foerageergebied vanwege het open karakter, maar zou wel door Laatvlieger en Rosse vleermuis gebruikt kunnen worden. Tijdens de ecologische begeleiding in 2023 zijn op het festivalterrein foeragerende Gewone dwergvleermuizen, Laatvliegers, Gewone grootoorvleermuizen en Rosse vleermuizen waargenomen (Tamminga, 2023). De functionaliteit van het gebied als foerageergebied lijkt daardoor niet in het geding te zijn tijdens het festival. Dit komt overeen met resultaten van onderzoeken bij andere festivals. Daarnaast zijn er uitwijkmogelijkheden in de omgeving. Om effecten op het foerageergebied te beperken, adviseren we de volgende maatregelen:

- In algemene zin het zoveel mogelijk beperken van het gebruik van kunstmatige verlichting;
- Om effecten op verstoringsgevoelige soorten als Meervleermuis en Watervleermuis te voorkomen, mogen wateren niet direct beschenen worden met verlichting.

Vliegroutes

Vleermuizen vliegen doorgaans langs onverlichte, lijnvormige landschapselementen en mijden open gebied. Zo kunnen (vaste) vliegroutes zijn ontstaan langs bosranden, bomenlanen, watergangen en gebouwen.

In de directe omgeving van het plangebied zijn lijnvormige landschapselementen aanwezig, zoals lanen, bosranden en houtwallen en boomsingels. Het plangebied maakt waarschijnlijk deel uit van dit netwerk van vliegroutes.

Door de beoogde werkzaamheden worden eventueel aanwezige vliegroutes van vleermuizen niet onderbroken. Bovendien blijven alternatieve vliegroutes in de omgeving beschikbaar. Om deze redenen zal het festival geen noemenswaardig effect hebben op eventueel aanwezige vliegroutes.

Conclusie

Het festival kan leiden tot schadelijke handelingen in de zin van art. 11.46 Bal ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen. Met de hierboven beschreven maatregelen zijn schadelijke handelingen te voorkomen.

4.8 Overige zoogdiersoorten (exclusief vleermuizen)

Zoogdiersoorten artikel 11.46 Bal

Volgens de verspreidingsgegevens (NDFF) ligt het plangebied binnen het verspreidingsgebied van Otter. In 2022 en 2023 is de soort waargenomen in de Overtuin (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn verse spraints (uitwerpselen) van Otter aangetroffen op een dammetje aan de westzijde van de Overtuin (zie Figuur 5 en Foto 16 en 17). Het water op en grenzend aan het festivalterrein vormt volgens onze inschatting suboptimaal habitat, en er is op het terrein geen geschikte verblijfplaats aangetroffen. De inschatting is dat een deel van het terrein onderdeel van het leefgebied van de soort is, maar dat de verblijfplaats elders is. Hierdoor zal het festival niet leiden tot verstoring of aantasting van verblijfplaatsen. Tijdens het festival zal de Otter het festivalterrein waarschijnlijk mijden en gebruik maken van andere wateren in de omgeving om te foerageren. Om alle kans op verstoring te voorkomen adviseren we om geen verlichting te schijnen op watergangen. Hiermee kan het optreden van schadelijke handelingen met zekerheid worden voorkomen.

Zoogdiersoorten artikel 11.54 Bal (niet-vrijgestelde soorten)

Uit de verspreidingsgegevens (NDFF) blijkt dat in de omgeving van het plangebied verschillende zoogdiersoorten van deze beschermingscategorie voorkomen. Dit zijn Eekhoorn, Boommarter, Das, Bunzing, Wezel en Damhert. Er komen geen overige zoogdiersoorten voor van deze beschermingscategorie.

Tijdens het veldbezoek is Eekhoorn waargenomen op het terrein en is een keutel aangetroffen van Bunzing (zie Foto 18). Van beide soorten zijn geen verblijfplaatsen waargenomen. Voor beide soorten geldt dat de potenties voor verblijfplaatsen vooral in het zuidelijk deel van de Overtuin aanwezig zijn. Hier is dichter, gemengd bos aanwezig, waarin meer gelegenheid is om nesten te bouwen voor de Eekhoorn en waar meer onderbegroeiing is voor Bunzing. Hier zijn ook juist weinig tot geen activiteiten gedurende het festival. Hierdoor is de kans op verstoring van voortplantings- of rustplaatsen klein. Daarnaast kan het festivalterrein als foerageergebied worden gebruikt door deze soorten. Vanwege de grote actieradius van beide soorten (www.zoogdierverseniging.nl), vormt dit slechts een deel van het leefgebied. Er zijn geschikte uitwijkmogelijkheden in de omgeving, waardoor de verblijfplaatsen niet worden aangetast en schadelijke handelingen worden voorkomen.

Foto 16: Dammetje aan de westzijde van de Overtuin waar tijdens het veldbezoek meerdere verse spraints zijn aangetroffen. Foto A&W, 23 januari 2023

Foto 17: Spraint. Foto A&W, 23 januari 2023

Foto 18: Aangetroffen keutel van Bunzing. Foto A&W, 23 januari 2023.

Figuur 5: Locatie otterspraint en bunzingkeutel. Ondergrond: Stichting Oranjewoud Festival 2023

In 2021 is een voortplantingsplaats van Boommarter vastgesteld in een boomholte bij de bijenstal, op een deel van het terrein waar geen activiteiten plaatsvinden (Tamminga, 2021). Verstoring van deze verblijfplaats is waarschijnlijk niet aan de orde geweest. Het festivalterrein kan gebruikt worden als foerageergebied door Boommarter. De dieren kunnen tijdens het foerageren afstanden afleggen van 2 tot 7 km (www.zoogdiervereniging.nl). Hierdoor kunnen ze tijdens het foerageren eenvoudig uitwijken naar de omgeving naar onverstoord gebied, waardoor de functionaliteit van de verblijfplaats niet in het geding is. We adviseren voorafgaand aan het festival meerdere bezoeken te brengen aan de Overtuin en omgeving om eventuele voortplantingsplaatsen in beeld te krijgen en indien nodig maatregelen te kunnen treffen om verstoring te voorkomen.

In 2023 is Das waargenomen in de Overtuin en zijn ook sporen gevonden die duiden op het gebruik als foerageergebied. Een Das is waargenomen tijdens de lichtschiouw en tijdens de eerste festivalavond (Tamminga, 2023). Tijdens de ecologische begeleiding en het veldbezoek is geen dassenburcht op het terrein of directe omgeving waargenomen. Deze zal zich dus elders bevinden. De Overtuin doet dienst als foerageergebied, maar is naar verwachting niet essentieel, omdat er geen voorkeurs habitat (bemeste graslanden) aanwezig zijn (BIJ12, 2017). Het weiland dat dienst doet als parkeerplaats is beter geschikt als foerageergebied. In de omgeving zijn echter voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig, waardoor eventuele verstoring door het festival geen effecten heeft op de functionaliteit van de burcht.

Voor Wezel is het terrein te besloten en waar bos is, is de ondergroei veelal te beperkt en biedt deze te weinig beschutting. Er is slechts één waarneming bekend van deze soort. We gaan ervan uit dat het plangebied geen structureel leefgebied vormt voor de soort en dat het festival niet leidt tot schadelijke handelingen.

Damhert is niet waargenomen in het plangebied en is vooral bekend van de omgeving van Katlijk. Het plangebied heeft momenteel voor deze soort geen wezenlijke betekenis, waardoor schadelijke handelingen kunnen worden uitgesloten.

Zoogdiersoorten artikel 11.54 Bal (vrijgestelde soorten)

In de omgeving van het plangebied leven algemeen voorkomende zoogdiersoorten, zoals Egel, Ree en verschillende (spits)muisensoorten. Voor deze soorten kan het plangebied voortplantingsplaatsen (Egel, (spits)muisensoorten), foerageergebied en overwinteringsbiotoop bieden. Voor Ree geldt dat er in de omgeving voldoende alternatieven zijn als foerageergebied en rustplaats. De overige soorten kennen een geringere actieradius en kunnen minder makkelijk uitwijken. Door het treffen van de volgende maatregelen kunnen effecten worden voorkomen:

- Voorafgaand aan het plaatsen van podia en het leggen van rijplaten e.d. grazige vegetaties op een hoogte van 10 cm maaien. Hierbij is het van belang dat in hoger gras vooraf wordt gecontroleerd dat er geen reekalfjes en broedende vogels aanwezig zijn;
- Langzaam rijden op het terrein (5 km/p/u);
- Het gebruik van verlichting zoveel mogelijk minimaliseren;
- Geen verlichting schijnen op struiken en bosschages;
- Geen speakers plaatsen tussen struiken en in bosschages.

Conclusie

De beoogde werkzaamheden leiden niet tot schadelijke handelingen in de zin van art. 11.46 en 11.54 Bal ten aanzien van zoogdieren (exclusief vleermuizen), mits de hierboven beschreven maatregelen in acht worden genomen.

5 Zorgplicht

5.1 Specifieke zorgplicht Natura 2000

De specifieke zorgplicht Natura 2000 heeft betrekking op activiteiten in of in de directe nabijheid van Natura 2000-gebied. Uit de voortoets is gebleken dat het plangebied geen onderdeel is van een Natura 2000-gebied en geen ecologische relatie heeft met Natura 2000-gebieden op geruime afstand van het plangebied. Er zijn daarom geen maatregelen nodig in het kader van de specifieke zorgplicht.

5.2 Specifieke zorgplicht flora en fauna

De specifieke zorgplicht heeft betrekking op (art. 11.27 Bal):

- van nature in Nederland in het wild levende vogels (bijlage I vogelrichtlijn), en geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX van het Bal of in de rode lijsten; en
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

Om te bepalen of deze soorten aanwezig zijn in of nabij het plangebied, is gebruik gemaakt van bestaande gegevens ten aanzien van de verspreiding van soorten (NDFF, verspreidingsatlas.nl) en is een inschatting gemaakt van de potentiële aanwezigheid op basis van de kenmerken van het plangebied. Hieronder wordt per soortgroep besproken welke soorten aanwezig zijn of kunnen zijn en hoe hiermee rekening kan worden gehouden in het kader van de algemene en specifieke zorgplicht.

Op basis van de kenmerken van het plangebied, de ecologische vereisten en beschikbare verspreidingsgegevens kan op voorhand de aanwezigheid van de volgende soortgroepen worden uitgesloten:

- Platwormen
- Kokerjuffers
- Haften
- Steenvliegen.

Deze soorten zijn gebonden aan het natte milieu en komen vooral voor in beken en rivieren. De aanwezige watergangen zijn niet geschikt als leefgebied voor deze soorten, omdat ze te voedselrijk zijn en geen stromend water bevatten.

Vaatplanten

Volgens de NDFF komen in de omgeving van het plangebied de volgende Rode lijstsoorten voor: Beemdkroon, Bevertjes, Bolderik, Bosaardbei, Brede waterpest, Dubbelloof, Grote wolfsklauw, Jeneverbes, Kale vrouwenmantel, Kleine bevernel, Korenbloem, Krabbenscheer, Polei, Steenanjer, Stijve ogentroost, Verfbrem, Waterdrieblad, Waterscheerling en Wilde gagel. Naar verwachting gaat het deels om niet wilde/ingezaaide soorten (in ieder geval Kleine bevernel, Korenbloem, Bolderik, Bevertjes, Beemdkroon, Steenanjer). Brede waterpest en Waterdrieblad zijn gebonden aan water en worden niet beïnvloed door de activiteiten. We adviseren om voorafgaand aan het festival een flora inventarisatie uit te voeren en indien nodig groeiplaatsen

van deze soorten te ontzien of uit te rasteren. Dat geldt in mindere mate voor de niet wilde soorten. Bij eerdere edities van het festival heeft een dergelijke inventarisatie steeds plaatsgevonden.

Naast de hierboven genoemde Rode lijstsoorten kan het wenselijk zijn om ook andere kenmerkende plantensoorten of waardevolle vegetaties te sparen, zoals kenmerkende soorten van oudere bossen waaronder Gewone salomonszegel, Bosanemoon, Dalkruid en Lelietje-derdalen, rijke oevervegetaties of belangrijke nectarplanten voor bijen en dagvlinders, zoals Knoopkruid.

Mossen

In de NDFF ontbreken waarnemingen van Rode lijstsoorten mossen in de omgeving van het plangebied. Maatregelen zijn niet aan de orde.

Bijen

In de NDFF ontbreken waarnemingen van Rode lijstsoorten bijen in de omgeving van het plangebied. Ook waarnemingen van de Knautiabij, die gebonden is aan Beemd kroon, ontbreken. Het plangebied ligt voor zover bekend buiten het bekende verspreidingsgebied van Rode lijst bijensoorten. Maatregelen zijn niet aan de orde.

Dagvlinders

Volgens de NDFF zijn de volgende Rode lijstsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied: Bruin blauwtje, Grote vos, Heideblauwtje, Oranje zandoogje en Rouwmantel. Voortplanting van Heideblauwtje en Rouwmantel kan met zekerheid worden uitgesloten in het plangebied.

De overige soorten komen mogelijk wel in het plangebied voor. In paragraaf 4.2 zijn effecten op Grote vos uitgesloten. Bruin blauwtje heeft jaarlijks twee tot drie generaties, waarbij de vroege generatie vliegt in de periode begin mei-eind juni. Waardplanten zijn Reigersbek, Ooievaarsbek en Zonneroosje. De vlinder is gebonden aan droge, zandige en kruidenrijke graslanden. Het Oranje zandoogje vliegt van eind juni tot en met eind augustus in één generatie. Hij komt voor bij ruige, kruidenrijke plaatsen in de halfschaduw, vaak in de buurt van struiken, struweel of bos. Waardplanten zijn verschillende grassoorten. De rups verpopt tussen de vegetatie aan een verdorde grashalm.

Ten behoeve van zoogdiersoorten wordt geadviseerd om de grazige delen waarop podia, rijplaten etc. worden geplaatst, voorafgaand aan het festival te maaien. Hierbij kunnen eitjes, rupsen en poppen worden vernietigd. Ook kunnen waardplanten en nectarplanten worden aangetast. Door op een hoogte van 10 cm te maaien, kan mogelijk een deel van de rupsen overleven. In de omgeving is meer en beter geschikt habitat voor de soorten aanwezig, waardoor effecten op de populatie kunnen worden uitgesloten. Na afloop van het festival kunnen de aanwezige vegetaties zich weer herstellen.

Libellen

De volgende Rode lijstsoorten zijn waargenomen in de omgeving van het plangebied: Gevlekte witsnuitlibel, Noordse winterjuffer en Venwitsnuitlibel. Voor de laatste soort ontbreken geschikt biotoop in het plangebied; de soort is waargenomen in een heideven ten oosten van het plangebied. De andere twee soorten zijn reeds behandeld in paragraaf 4.2. Maatregelen voor deze soorten zijn niet nodig.

Sprinkhanen en krekels

In de NDFF ontbreken waarnemingen van Rode lijstsoorten sprinkhanen en krekels in de omgeving van het plangebied. Maatregelen zijn niet aan de orde.

Amfibieën

In de NDFF ontbreken waarnemingen van Rode lijstsoorten amfibieën in de omgeving van het plangebied. Maatregelen ten behoeve van algemene amfibieën zijn al besproken in paragraaf 4.4.

Vissen

In de NDFF ontbreken waarnemingen van Rode lijstsoorten vissen in de omgeving van het plangebied. Maatregelen zijn niet aan de orde.

Zoogdieren

Er zijn waarnemingen van Haas, Konijn, Bunzing en Wezel in de omgeving van het plangebied. In paragraaf 4.8 zijn de effecten op Bunzing en Wezel al aan de orde geweest. In het plangebied zelf ontbreken waarnemingen van Haas en Konijn. Voor beide soorten geldt dat het plangebied suboptimaal biotoop biedt. Het intensieve recreatieve gebruik met de hoge padendichtheid maakt het gebied marginaal geschikt voor deze soorten. Maatregelen zijn niet nodig. De maatregelen die nodig zijn om effecten op andere algemeen voorkomende zoogdiersoorten te voorkomen, zijn al besproken in paragraaf 4.8.

Vogels

Er zijn waarnemingen bekend van broedvogels van de Rode lijst, waaronder Nachtegaal (ten noorden van de Overtuin), Koekoek en Zwarte mees (NDFF). Voor deze vogels volstaan de maatregelen die genoemd zijn in paragraaf 4.6

Gezien de timing van het festival en de aanwezige biotopen zijn effecten op trekvogelsoorten op voorhand uit te sluiten.

5.3 Algemene zorgplicht

In algemene zin is het wenselijk het gebruik van verlichting zoveel mogelijk te beperken, omdat het bekend is dat dit allerlei soortgroepen kan beïnvloeden. Ditzelfde geldt voor geluid, al is de invloed daarvan beperkter tot vooral zoogdieren en vogels. Daarnaast is het wenselijk bestaande structuren zoals struweel, bosschages en oevervegetaties intact te laten en niet te beschadigen.

6 Conclusie

Samenvattend en op basis van de voorgaande hoofdstukken heeft deze ecologische beoordeling geleid tot onderstaande conclusies.

Gebiedsbescherming

Natura 2000

Het festival veroorzaakt geen conflict met de Omgevingswet, mits de initiatiefnemer een berekening uitvoert van de stikstofdepositie die optreedt tijdens het festival (inclusief op- en afbouw), indien deze berekening niet eerder is uitgevoerd. Als hierbij sprake is van een depositie groter dan 0,0 mol N/ha/j, dient een Passende beoordeling plaats te vinden of dienen maatregelen te worden getroffen om depositie van stikstof te voorkomen, bijvoorbeeld door het toepassen van saldering.

Overige vormen van gebiedsbescherming

Het festival veroorzaakt geen conflict met de wet- en regelgeving ten aanzien van Natuurnetwerk Nederland (NNN), mits er maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen. Deze maatregelen zijn beschreven in paragraaf 3.3. Het voornemen leidt niet tot effecten op overige provinciaal beschermde gebieden omdat deze niet aanwezig zijn in het plangebied en omgeving.

Soortbescherming

Het festival leidt niet tot schadelijke handelingen in de zin van art. 11.37, art. 11.46 en 11.54 van het Bal, mits maatregelen worden getroffen ten aanzien van amfibieën (§4.4), reptielen (§4.5), vogels (§4.6), vleermuizen (§4.7) en 'overige zoogdiersoorten' (§4.8).

Specifieke zorgplicht

In hoofdstuk 5 staan de maatregelen die van belang zijn om schade aan kwetsbare plant- en diersoorten te voorkomen en te beperken. Deze maatregelen vallen onder de specifieke zorgplicht.

7 Literatuur

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Poelkikker
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Levendbarende hagedis
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Das
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Watervleermuis
- Dulleman, D. van & E. de Vries 2007. Effecten van het muziekfestival Mystery Land op vleermuizen. A&W-rapport 1009. Altenburg & Wymenga, ecologisch onderzoek, Veewouden
- Garniel, A. & U. Mierwald. 2010. ArbeitshilfeVögel und Straßenverkehr. Ergebnis des Forschungs- und Entwicklungsvorhabens FE 02.286/2007/LRB.
- Hille Ris Lambers, I, Brekelmans, F.L.A., Krijgsveld, K. & M. van der Valk. Effecten van evenementen in Stadspark Schothorst te Amersfoort op beschermde soorten. Bureau Waardenburg, rapport nr. 09-085.
- Janssen R, R. Delbroek & T. Molenaar, 2017. Vleermuizen op de Lonnekerberg mede in relatie tot het Airforce Festival. Monitoring en analyse van het gedrag van de passieve luisteraars gewone grootoorvleermuis, valse vleermuis en Bechsteins vleermuis. Bionet Natuuronderzoek, Stein. 2017 – 2.
- Kleijn, D., 2008. Effecten van geluid op wilde soorten - implicaties voor soorten betrokken bij de aanwijzing van Natura 2000 gebieden. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1705.
- Krijgsveld, K.L., Jonkvorst, R. & F. van der Vliet 2012. Effecten van dancefestival Amsterdam Open Air op broedvogels. Project nr.: 12-211
- Olthof, J. (2016). Aanvulling ecologische beoordeling Theemswegtrace. Notitie Royal Haskoning DHV.
- Oudega, H. 2012. Monitoring broedvogels Festival Fusion of Dance. Tauw, proj. no 1207738, 4 juni 2012.
- Provincie Fryslân 2023. Natuurbeheerplan 2023
- Slabbekoorn, H. & Ripmeester, E.A. 2008. Birdsong and anthropogenic noise: implications and applications for conservation. *Send to Mol Ecol.* 2008 Jan;17(1):72-83
- Schat, L.N., 2016. Notitie Na-controle Promised Land Festival. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport NO16144-03, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.
- Schut, E. 2023. Beoordeling van de uitgevoerde ecologische begeleiding van het Oranjewoud Festival in de jaren 2015-2023. A&W-notitie 23-240. Altenburg & Wymenga, Feanwâlden.
- Stichting Oranjewoud Festival (concept). Vergunning Draaiboek Oranjewoud Festival 2024
- Tamminga, G. 2016. Resultaten Inventarisatie festivalterrein Oranjewoud Festival. Grienkant.nl 2016
- Tamminga, G. 2017. Resultaten quickscan Oranjewoud Festival. Grienkant.frl.
- Tamminga, G. 2019. Resultaten quickscan Oranjewoud Festival 2019. Grienkant.
- Tamminga, G., 2021. Ecologische begeleiding Oranjewoudfestival 2021. Grienkant.
- Tamminga, G. 2022. Veldnotities Oranjewoud Festival. 2022. Grienkant.
- Tamminga, G. 2023. Verslag van de ecologische begeleiding van het Oranjewoud Festival 2023. MORV, onderzoek ruimte & milieu.
- Vries, E.W. de 2014. Ecologische begeleiding Pussy Lounge festival 2014 te Breda. A&W-notitie 2225. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden.
- Vries, E.W. de 2015a. Ecologische begeleiding Pussy Lounge festival 2015 te Breda. A&W-notitie 2353. Altenburg & Wymenga bv, Feanwâlden.
- Vries, E.W. de, 2015b. Ecologische beoordeling van het Oranjewoud Festival in Heerenveen. A&W-notitie 2498. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Vries, E.W. de 2016a. Mysteryland en de Flora- en faunawet. Stand van zaken september 2016. A&W-rapport 2269. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

- Vries, E.W. de, 2016b. Ecologische beoordeling van Oranjewoud Festival in Heerenveen. A&W-notitie 2498. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
- Zwan-Krijn, M. van der 2023. Effecten van grootschalige evenementen op de natuurwaarden in het Stadspark Groningen. A&W-rapport 22-364#1. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden
- Zweemer, M. 2017a. Effectrapportage naar de invloed van het Psy-Fi Festival op de aanwezige vleermuizen en overige natuurwaarden in de Groene Ster, Leeuwarden, rapportnummer 2017-016, Leeuwarden, november 2017.
- Zweemer, M. 2017b. Effectrapportage naar de invloed van het festival Promised Land op de aanwezige avifauna, vleermuizen en kwetsbare vegetatie in de Groene Ster, Leeuwarden, rapportnummer 2017-010, Leeuwarden, juli 2017.
- Zweemer, M. 2017c. Effectrapportage naar de invloed van het festival Welcome to the Village op de aanwezige avifauna, vleermuizen en kwetsbare vegetatie in de Groene Ster, Leeuwarden, rapportnummer 2017-014, Leeuwarden, augustus 2017.

Websites

- NDFF: <https://ndff-ecogrid.nl/>
- [Natura2000.nl](https://www.natura2000.nl)
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.sovon.nl
- www.bij12.nl